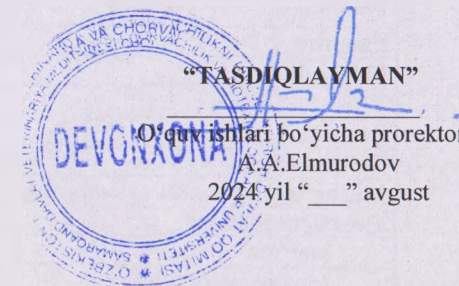

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

VETERINARIYA ANESTEZIOLOGIYASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000	– Veterinariya
Mutaxassislik:	70840102	– Veterinariya jarrohligi

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash
fakulteti
70840102 – Veterinariya jarrohligi

Fan nomi:	Veterinariya anesteziologiyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	VA1108
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	70
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – magistrlarni anesteziya uchun ishlatiladigan turli dori vositalarining ta'sir mexanizmlari va jarrohlik operatsiyalarda qo'llaniladigan anesteziya usullari bilan tanishtirish, operatsiyalarni bajarishda anesteziya o'tkazish texnologiyasi, jarrohlik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish, chorvachilik va veterinariya muammolarini hal qilishda jarrohlik operatsiyalarini zamonaviy anesteziya usullaridan foydalanib o'tkazish, shuningdek, ushbu sohadagi yutuqlar bilan tanishtirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar anatomiyasi (1.13)
2.	Sitologiya, gistologiya va embriologiya (1.14)
3.	Hayvonlar fiziologiyasi (1.14)
4.	Veterinariya xirurgiyasi (1.22)

Ta'lim natijalari (TN)

	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	og'riqning hayvon organizmiga umumiy va mahalliy ta'siri, og'riq oqibatida kelib chiqadigan iqtisodiy zarar, turli hayvonlarda og'riqsizlantirishni o'tkazishning umumiy va farqli tomonlari, operatsiyalar jarayonida narkoz va anesteziya qilish bo'yicha umumiy talablar haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim;
	<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>
TN2	og'riqsizlantirish tarixi, bosqichlari va ahamiyati, uning ilmiy asoslarini, hayvonlarni davolashda anesteziyani amalga oshirishni, umumiy va mahalliy og'riqsizlantirishni, hayvonlarni narkozga tayyorlash va klinik tekshirishda texnika xavfsizligining nazariy asoslarini, hayvonlarni narkozdan keyingi holatlarni bilishi va ulardan foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'lishi.
TN3	uy, sport va qishloq xo'jalik hayvonlarida mahalliy va umumiy og'riqsizlantirish, hayvonlarni og'riqsizlantirish uchun qo'llaniladigan turli xil dori vositalari, ularning ta'sir mexanizmini, narkoz va uni qo'llashda yuzaga keladigan xavf va asoratlar va ularni bartaraf etishni, operatsiyadan keyingi holatlarda hayvonlarda reanimatsiya va uni bajarish tartibini bilish, yirik va mayda hayvonlarda anesteziyaning zamonaviy usullarini qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lish lozim.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Anesteziologiya faniga kirish. Hayvonlarni anesteziyaga tayyorlash.
M2	Anesteziya uchun zarur bo'lgan jihozlar va ularga qo'yilgan talab.
M3	Umumiy anesteziyaning tamoyillari va farmakologik asoslari.
M4	Hayvonlarda og'riqsizlantirishning turlari. Umumiy anesteziya.
M5	Umumiy anesteziya uni qo'llash usullari
M6	Hayvonlarda umumiy anesteziya o'tkazish turlari.
M7	Inyeksion va ingalyatsion anestetik vositalar.
M8	Umumiy anesteziyaning oqibatlari va ularni bartaraf etish.
M9	Otlar umumiy anesteziyasi.
M10	It va mushuklarning umumiy anesteziyasi.
M11	Kavshovchi hayvonlar umumiy anesteziyasi.
M12	Parrandalar umumiy anesteziyasi.
M13	Mioreleksantlar haqida tushuncha.
M14	Inyeksion va ingalyatsion anestetik vositalar.
M15	Diagnostik va davolash tadbirlarida sedatsiya va analgeziya.
M16	Mahalliy og'riqsizlantirish.

M17	It va mushuklarda mahalliy og'riqsizlantirish.
M18	Qoramol va ortlarda mahalliy og'riqsizlantirish.
M19	Anesteziya jarayonlari monitoringi.
M20	Xususiy anesteziologiya.
M21	Bosh, bo'yin va ko'krak sohasini og'riqsizlantirish.
M22	Hayvonlarda qorin sohasida o'tkaziladigan operatsiyalarda og'riqsizlantirish.
M23	Otlarni axtalashda va tos sohasi organlari kasalliklarida o'tkaziladigan anesteziya.
M24	Buqa, qo'chqor, taka va otlarni axtalashda og'riqsizlantirish usullari.
M25	Oldingi va keyingi oyoqlarda anesteziya usullari.

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)

A1	Og'riqning organizmga umumiy ta'siri.
A2	Og'riqning organizmga mahalliy ta'siri.
A3	Umumiy narkozga hayvonlarni tayyorlash.
A4	Operatsiya va anesteziya xavfini aniqlash.
A5	Umumiy anesteziyaning kechish bosqichlari.
A6	Mahalliy anesteziyaning kechish bosqichlari.
A7	Mahalliy anesteziyaning hayvon organizmiga ta'siri.
A8	Anelgeziya uchun qo'llaniladigan dori vositalari.
A9	Inyeksiya uchun qo'llaniladigan dori vositalari.
A10	Premedikatsiya va uning ahamiyati.
A11	Antixolinergik dori vositalarini qo'llash.
A12	Trankvilizatorlar va neyroleptiklarni qo'llash.
A13	Anelgetik dori vositalari.
A14	Barbituratlar.
A15	Dissotsiativ anestetiklar.
A16	Mioreleksantlarni qo'llash.
A17	Xloralgidratni qo'llash.
A18	Ingalyasion narkoz va uni qo'llashga umumiy talablar.
A19	Noingalatsion narkoz va uni qo'llash.
A20	Endotraxeal intubatsiya qilish texnikasi
A21	Mahalliy og'riqsizlantirish turlari va bajarish usullari.
A22	Regional anesteziya usulini bajarish.
A23	O'tkazuvchan anesteziya.
A24	Epidural anesteziya.
A25	Sokral anesteziya.
A26	Lyumbo-sokral anesteziya.
A27	Lyumbal anesteziya.
A28	Reanimatsiya.
A29	Kritikal holatni boshqarish va monitoringi.
A30	Narkozning asoratlari va ularni bartaraf qilish usullari.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Narziyev B.D. – SamDVMCHBU “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasini professori v.v.b., veterinariya fanlari nomzodi. Yulchiyev J.B. – SamDVMCHBU, “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasini dotsenti v.v.b., PhD. Haydarova S.A. – SamDVMCHBU, “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasining assistenti. Ravshanov M.A. – SamDVMCHBU “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasini assistenti, PhD.
E-mail:	narziyev.54@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasini
Taqrizchilar:	Allamurodova M.M. - Samarqand viloyat hayvonlar kasalliklari tashxisi va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazi direktori. Elmurodov B.A. - Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti direktori, v.f.d.

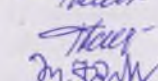
Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil ____ avgustdagi ____ sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasining 2024 yil ____ avgustdagi ____ sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

Ø'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i R. Ro'ziqulov

Fakultet dekani Sh. Qurbonov

Kafedra mudiri B. Narziyev

Tuzuvchilar B. Narziyev

J. Yulchiyev

S. Haydarova

M. Ravshanov

A31	It va mushuklar umumiy anesteziyasi.
A32	Kavshovchi hayvonlar anesteziyasi.
A33	Otlar umumiy anesteziyasi.
A34	Narkoz asoratlarini bartaraf etish texnikasi.
A35	Parrandalar umumiy anesteziyasi.

Mustaqil ta'lim (MT)		120 soat
1.	Og'riqning organizmga umumiy va mahalliy ta'siri.	4 soat
2.	Og'riq haqida umumiy tushuncha.	4 soat
3.	It va mushuklarni fiksatsiya qilish texnikasi.	4 soat
4.	Zamonaviy anesteziyaning turlari.	4 soat
5.	Yovvoyi mayda hayvonlarni narkozi.	4 soat
6.	Kemiruvchi hayvonlar narkozi.	4 soat
7.	Laboratoriya hayvonlari narkozi.	4 soat
8.	Veterinariya stomatologiyasida og'riqsizlantirish.	4 soat
9.	Ortopedik operatsiyalarda og'riqsizlantirish.	4 soat
10.	Ko'krak qafasida o'tkaziladigan operatsiyalarda narkozni qo'llash.	4 soat
11.	Narkozni qo'llash uchun kerakli jihozlar tavsifi.	4 soat
12.	Narkozning asoratlari va uni bartaraf qilish.	4 soat
13.	Umumiy anesteziyaning bosqichlari va komponentlari.	4 soat
14.	Ingalyasion narkotik vositalarining umumiy xususiyatlari va farqlari.	4 soat
15.	Ingalyasion narkozning klinik-farmakologik xarakteristikasi.	4 soat
16.	Ingalyasion narkozda ishlatiladigan apparatlar.	4 soat
17.	Endotraxeal umumiy anesteziya.	4 soat
18.	Barbiturat, propofol va neyroleptiklarning klinik-farmakologik xarakteristikasi	4 soat
19.	Mahalliy og'riqsizlantirishning oqibati va ularni bartaraf etish yo'llari	4 soat
20.	Birlamchi yurak-o'pka reanimasiyasi.	4 soat
21.	Kompleksnaya serdechno-legochnaya reanimasiya.	4 soat
22.	Yurakni massaj qilish texnikasi	4 soat
23.	Elektroimpulsli terapiya.	4 soat
24.	Defibrilyatsiya.	4 soat
25.	Kritikal holatni boshqarish va monitoringi.	4 soat
26.	Reanimatsiya vaqtida medikamentozli terapiya	4 soat
27.	Biologik o'lim va uning klinik belgilari	4 soat
28.	Operatsiyadan keyingi og'riq va uni bartaraf etish yo'llari.	4 soat
29.	Qo'chqor, taka va otlarni axtalashda og'riqsizlantirish uchun	

	qo'llaniladigan vositalar.	4 soat
30.	Mioreleksantlarning turlari va ularni qo'llash.	4 soat
Asosiy adabiyotlar		
1.	V.A.Журба, Б.С.Семенов О.П.Ивашенко Общая анестезия животных, Витебск, ВГАВМ, 2007	
2.	Тимофеев С.В., Филиппов Ю.И и др. «Общая хирургия животных» учебник, Москва, «Зоомедлит», 2007.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017.	
2.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017.	
3.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017.	
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda,	
5.	Amanda M. Shelby, Carolyn M. McKune Small Animal Anesthesia Techniques, Oxford, OX4 2DQ, UK, 2014	
6.	Douglass K. Macintire and others Manual of small animal emergency and critical care medicine, USA, 2006	
7.	N. Kent Ames Noordsy's Food Animal Surgery, Fifth Edition, This edition first published 2014 © 2014 by John Wiley & Sons, Inc.	
Axborot manbaalari		
1.	www.ziynet.uz .	
2.	www.vetjurnal.uz	
3.	www.lex.uz	
4.	www.veterinariy.actavis	
5.	www.Kodges.ru	

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa va fanni bilmasa.